

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
9 november 2021

Eindtermijn

Onderwerp

Wijziging deelname gemeenten in het programma Elenaprogramma

Advies

1. Te ontbinden de Uitvoeringsovereenkomst (UOK) tussen de Provincie en de gemeente Kaag en Braassem.
2. Vast te stellen de brief aan de gemeente Kaag & Braassem inzake het ontbinden van de Uitvoeringsovereenkomst.
3. Aan te gaan de Uitvoeringsovereenkomst (UOK) tussen de Provincie en de Gemeente Zwijndrecht, inclusief bijlagen I t/m IV.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het voorstel 'Wijziging deelname gemeenten in het Elena-programma.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldig besluitvorming door Gedeputeerde Staten, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem, een machtiging af te geven aan de heer B.K. Potjer om het Uitvoeringsovereenkomst te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- bijlage 1. Contract ELENA-2019-127 between EIB and province of Zuid-Holland v.1.1 2020-07-03 nclusive annexes
- Bijlage 2. Elena subsidiecontract EIB-PZH, NL versie exclusief bijlagen
- bijlage 3a. Uitvoeringsovereenkomst Kaag en Braassem
- bijlage 3b. Verzoek ontbinding overeenkomst Kaag en Braassem
- bijlage 3c. Brief gemeente Kaag en Braassem inzake ontbinding overeenkomst
- bijlage 4a. Uitvoeringsovereenkomst Zwijndrecht
- bijlage 4b. Bijlage III bij UOK Zwijndrecht: Projectbeschrijving
- Bijlage 4c. Bijlage IV bij UOK Zwijndrecht: Verantwoordingagenda 2020-07-13
- bijlage 5. Machtiging CdK voor ondertekening Elena overeenkomst Zwijndrecht

1 Toelichting voor het College

Sinds 1 oktober 2020 heeft de provincie de beschikking over de Elena subsidie “Duurzame Wijkwarmte PZH” (DuWijZH) van € 2,7 miljoen. Het contract met European Investment Bank (EIB) die hieraan ten grondslag ligt, is als bijlage toegevoegd. Dit geld wordt in tranches ter beschikking gesteld t.b.v. de voorbereidende werkzaamheden om minimaal € 60 miljoen aan investeringen te doen in woningisolatie, duurzame energie (warmte)-bronnen en de benodigde infrastructuur in Zuid Hollandse wijken. Met deze subsidie kan het programma worden uitgevoerd dat is ontwikkeld op verzoek van en in samenspraak met de gemeenten: Alphen aan de Rijn, Den Haag, Gorinchem, Kaag en Braassem, Katwijk, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam en Zoeterwoude.

Omdat de EIB één aanspreekpunt wil hebben, neemt de provincie de rol op zich als penvoerder, coördinator, contractant en centrale rapporteur. De provincie heeft dit contract inhoudelijk en juridisch beoordeeld en doorvertaald naar een Uitvoeringsovereenkomst met de gemeenten. De subsidie brengt met zich mee dat er verplichtingen zijn. Deze zijn evenwichtig verdeeld tussen de provincie en de gemeenten naar ieder zijn eigen verantwoordelijkheid. De provincie zorgt voor een adequate Uitvoeringsorganisatie en de gemeenten zijn verantwoordelijk voor de juiste besteding van projectrapportages over de subsidie en de daaraan verbonden investeringen.

Met elke gemeente is afzonderlijk een Uitvoeringsovereenkomst (UOK) gesloten. Het doel van deze overeenkomst is om de wederzijdse verplichting vast te leggen en de provinciale ondersteuning en samenwerking met de gemeente daarmee op de juiste wijze vorm te geven in de uitvoeringsfase.

Ontbinden van de Uitvoeringsovereenkomst met gemeente Kaag en Braassem

Voor de gemeente Kaag en Braassem is de subsidie gekoppeld aan de investering voor het verduurzamen van de panden van Stichting Meerwonen. De Stichting heeft aangegeven zelf de voorbereidende werkzaamheden op zich te nemen. De gemeente voorziet op korte termijn geen andere investeringen die in aanmerking kunnen komen voor Elena-subsidie en heeft ons daarom verzocht om de UOK te laten ontbinden.

Het Elena-programma biedt de mogelijkheid om als daar -door wijzigingen in de projecten van de deelnemende gemeenten- ruimte voor ontstaat, andere projecten aan het programma toe te voegen. Met andere woorden het programma biedt de ruimte om ook met andere gemeenten een UOK aan te gaan binnen de kaders van het beschikbare subsidiebudget.

Gemeente Kaag en Braassem heeft nog geen voorbereidingskosten gemaakt. Dit betekent dat het volledige subsidiebudget van 3 ton nog beschikbaar is. Voorstel is om dit budget in te zetten voor de gemeente Zwijndrecht. Op 27 september is deelname aan het ELENA-programma in het college van Zwijndrecht besproken. College is akkoord gegaan met deelname en ondertekening van de Uitvoeringsovereenkomst.

Aangaan Uitvoeringsovereenkomst met gemeente Zwijndrecht

De provincie houdt een lijst bij van lopende warmteprojecten in Zuid-Holland. De wijk Walburg Zwijndrecht achten wij het meest kansrijk om te komen tot een investering (nu nog) binnen 2 jaar (= harde eis van Elena-programma). Het warmtebedrijf HVC heeft afgelopen jaar vanuit het Europees programma Kansen voor West 2 een (investerings)subsidie van 1,5 miljoen euro ontvangen voor realisatie van een warmtenet in deze wijk. Dit warmtenet moet uiterlijk eind 2023 gerealiseerd zijn. Daarbij zal woningcorporatie Woonkracht 10 in 2022 investeren in haar huurwoningen om deze 'warmtenetready' te maken. De woningcorporatie, HVC en gemeente werken hierin nauw samen. Het vrijgekomen budget van Kaag & Braassem kan de gemeente Zwijndrecht zinvol inzetten op de benodigde voorbereiding op deze investeringen – zoals uitvoering communicatie en programmamanagement.

Financieel en fiscaal kader

De ELENA-subsidie kan niet worden doorgezet naar de gemeenten, daarom dient de provincie de subsidie te besteden en financieel te verantwoorden. Er is een Uitvoeringsorganisatie opgezet door de provincie voor dit Elena programma. Deze managen de inkoop van de diensten alsmede de betalingen met in achtname van de wettelijke en provinciale regels en de benodigde formaliteiten.

Zowel de kosten voor de programmacoördinatie, € 200.000 in kind als een eigen bijdrage van €300.000 zijn opgenomen in de vastgestelde begroting 2020 van ambitie 3: Schone Energie voor iedereen, paragraaf 3.2.2. Deze gelden zullen worden besteed in de periode Q3-2020 t/m Q3-2023.

Juridisch kader

Voor het verkrijgen van de ELENA-subsidie heeft de EIB een contract afgesloten met de provincie. De voorwaarden die de EIB stelt zijn bekend. De belangrijkste hiervan is de terugbetalingsverplichting van de subsidie als deze niet leidt tot investeringsbeslissingen binnen 3 jaar. D.w.z. dat er (als gevolg van de gesubsidieerde voorbereidingswerkzaamheden) fysieke maatregelen zijn uitgevoerd in opdracht van de partijen, betrokken bij de gemeentelijke projecten. Eveneens als, binnen bepaalde kaders, tot uitvoering van die investeringen is besloten. De projecten tot uitvoering brengen, is primair een zaak waar de gemeenten grip op hebben en verantwoordelijk voor zijn. Zij dienen elk een goed projectmanagement te voeren. Daarom zijn er met de gemeenten individueel Uitvoeringsovereenkomsten gesloten.

In de Uitvoeringsovereenkomst (UOK) staat opgenomen dat in gezamenlijkheid besloten kan worden om de overeenkomst te ontbinden. Aangezien gemeente Kaag & Braassem geen voorbereidingskosten heeft gemaakt, kan conform artikel 17.5 van UOK schadevergoeding achterwege blijven.

Met de gemeente Zwijndrecht zal een individuele Uitvoeringsovereenkomst aangegaan. Hierin staat dat de gemeente een proportionele terugbetalingsverplichting heeft in het geval de investeringen niet (of niet volgens de voorwaarden) worden gerealiseerd. Hiermee zijn de risico's voor de provincie beperkt tot de administratieve afhandeling en een goede programma coördinatie.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldig besluitvorming door Gedeputeerde Staten, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem, een machtiging af te geven aan de heer B.K. Potjer om het Uitvoeringsovereenkomst te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

In december 2019 is met de betrokken gemeenten de intentie uitgesproken om de subsidieaanvraag definitief in te dienen bij de EIB, waarvoor intentieverklaringen zijn ondertekend. In overleg met de verantwoordelijk gedeputeerde B. Potjer en met goedkeuring van GS is op 27 april 2020 een definitieve subsidieaanvraag ingediend bij de EIB.

Op 8 september 2020 is GS akkoord gegaan met ondertekening van het contract met EIB en het aangaan van individuele uitvoeringsovereenkomsten met 9 gemeenten.

3 Proces

Het proces van verduurzamen van bestaande woonwijken vraagt van gemeenten politieke aandacht, commitment en consistentie. Na een jarenlange periode van onderzoeken en inventariseren komen een aantal gemeenten nu in een fase van het implementeren van oplossingen. Tien koploperwijken in negen gemeenten in de provincie willen gefaciliteerd worden met hun duurzame warmteplannen, door de provincie. Het sluiten van de Uitvoeringsovereenkomsten en het Elena subsidiecontract heeft in september 2020 plaatsgevonden. Vanaf 1 oktober kon er begonnen worden met het inkopen van de voorbereidende werkzaamheden voor de gemeenten. Het totale uitvoeringstraject van deze subsidie zal 3 jaar omvatten, dus van oktober 2020 tot en met september 2023.

Op 20 juli 2021 heeft gemeente Kaag & Braassem aangegeven de Uitvoeringsovereenkomst te willen ontbinden en daarmee uit het Elena-programma te stappen. Middels bijgevoegde brief gaan wij als provincie hiermee akkoord en zal het contract worden ontbonden. Tegelijkertijd zal een nieuwe UOK met de gemeente Zwijndrecht worden aangegaan.

Parallel aan dit proces heeft de provincie namelijk de gemeente Zwijndrecht gevraagd om deel te nemen aan het ELENA-programma. Na positieve berichtgeving is de Uitvoeringsovereenkomst in gezamenlijkheid opgesteld. De wethouder (namens B&W) is inmiddels akkoord met de af te sluiten overeenkomst en deelname aan het ELENA-programma. Na ondertekening van de Uitvoeringsovereenkomst door beide partijen, kan de gemeente starten met inkopen van voorbereidende werkzaamheden tbv toekomstige investeringen.

4 Participatie en rolneming

Draagvlakverwerving voor de duurzame warmteoplossingen bij de wijkprojecten is cruciaal om de plannen te kunnen realiseren. Daarom is er bij de subsidie aanvraag van de voorbereidingskosten een substantieel deel (ruim 20%) gecalculeerd door de gemeenten om voorlichting te geven en het verwerven van betrokkenheid. Dit geld zal op een professionele wijze worden besteed om de participatie van inwoners te bevorderen.

De rol van de provincie hierbij is de bewaking van kwaliteit, van de voortgang en van de efficiënte besteding van deze gelden. De gemeenten hebben volgens de afspraken in het Klimaatakkoord, de regierol bij het verwerven van draagvlak omdat zij de lokale situatie het best kennen. De vorm van draagvlakverwerving of de participatie zal verschillend zijn per wijk. Dat kan variëren van een web-based inventarisatie van voorkeuren, keukentafelgespreken bij de huiseigenaren tot het financieel deelnemen in een lokaal warmteproject.

5 Communicatiestrategie

Er zal geen aparte persmoment georganiseerd worden voor ondertekening van UOK met gemeente Zwijndrecht. Op de provinciale website staat een info-bulletin over dit programma en de aanpak ervan. Bij de communicatie zal steeds worden aangegeven dat de EIB en de PZH deze wijkaanpak ondersteunen. In de Uitvoeringsovereenkomsten is dit vastgelegd.

Inhoudelijk zal de communicatie zorgvuldig en eenduidig dienen plaats te vinden omdat het verduurzamen van wijken een onderwerp is wat erg in de belangstelling staat. Er zijn veel signalen uit de samenleving dat men deze aanpak in Nederland te voorbarig vindt. Daar staat tegenover dat het een enorme transitie is die je beter stapsgewijs in 30 jaar kan uitvoeren dan met grote inspanningen in 10 jaar, waarvoor de capaciteiten van organisaties (menskracht) niet toereikend zijn. Daarop is ook het overheidsbeleid gericht.

De communicatie over de afzonderlijke projecten is een verantwoordelijkheid van de gemeenten en de partners in hun projecten. De provincie zal niet zelfstandig over de projecten communiceren.

Gedurende de uitvoering van het programma wordt over de voortgang gecommuniceerd met Provinciale Staten - via de provinciale Nieuwsbrief. Een eerste update over voortgang van het programma verwachten we uiterlijk begin 2022 aan Provinciale Staten te kunnen verstrekken.